

Hardware and software support for distance learning includes hardware (PCs, servers, network equipment, uninterruptible power supplies, video conferencing equipment, etc.); information and communication software with bandwidth to provide all DL subjects with round-the-clock access to web resources and web services in synchronous and asynchronous modes; general and special-purpose software, which should be licensed or based on open source software products.

The use of computer technology in education today is an important step towards making the learning process more efficient and improving the quality of education, gaining and improving knowledge. Nowadays, there is a demand among teachers of higher education institutions to use modern online platforms for the convenience of distance learning while participants of video conferences are located anywhere.

The article presents a list of modern and newest educational platforms and discusses their functionality, advantages, and disadvantages. It also presents the most popular distance learning technologies used in educational activities. The use of DL in recent years has shown quite high results in terms of the quality of learning. Students are provided with electronic manuals, articles, video lectures, and learning platforms.

It has been found that the use of the basic functionality of digital tools of the Moodle platform, Zoom, and BigBlueButton video services provides students with quality education in an accessible format and comfortable conditions to learn about their chosen speciality, improve individual work skills, maintain constant communication with teachers, receive consultations, participate in research work, round tables, etc. The authors have established that a HEI with sufficient information and communication technologies will ensure the quality of DL and adaptation to the new conditions of the era of digital transformation of society. In general, these are indicators of the quality of educational services today.

Key words: new technologies, higher education, digital system, distance learning, virtualised space.

ORCID and contributionship / ORCID кожного автора та їх внесок до статті:

Perepelova T. V.: <https://orcid.org/0000-0002-4579-8277> ^{ABC}

Marchenko K. V.: <https://orcid.org/0000-0001-8614-8986> ^{DEF}

Lunkova Yu. S.: <https://orcid.org/0000-0002-1007-9547> ^{BF}

Illiashenko Yu. I.: <https://orcid.org/0000-0002-7890-7839> ^{AE}

Semenenko I. P.: <https://orcid.org/0000-0001-5718-3694> ^{CF}

Lygova L. O.: <https://orcid.org/0000-0003-4149-4177> ^{DF}

Koval Yu. P.: <https://orcid.org/0000-0003-0867-0204> ^{BD}

Conflict of interest / Конфлікт інтересів:

The authors declare no conflict of interest. / Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Corresponding author / Адреса для кореспонденції

Perepelova Tatiana Vasyilivna / Перепелова Тетяна Василівна

Poltava State Medical University / Полтавський державний медичний університет

Ukraine, 36011, Poltava, 23 Shevchenko str. / Адреса: Україна, 36011, м. Полтава, вул. Шевченка 23

Tel.: 0957795195 / Тел.: 0957795195

E-mail: t.perepelova@pdmu.edu.ua

A – Work concept and design, B – Data collection and analysis, C – Responsibility for statistical analysis, D – Writing the article, E – Critical review, F – Final approval of the article / A – концепція роботи та дизайн, B – збір та аналіз даних, C – відповідальність за статичний аналіз, D – написання статті, E – критичний огляд, F – остаточне затвердження статті.

Received 29.03.2024 / Стаття надійшла 29.03.2024 року

Accepted 23.08.2024 / Стаття прийнята до друку 23.08.2024 року

DOI 10.29254/2077-4214-2024-3-174-235-242

UDC 378.6:616.31.046-021.68:37-091.322-042.65

Sheshukova O. V., Polishchuk T. V., Maksymenko A. I., Kostenko V. H.,

Mosiienko A. S., Trufanova V. P., Kazakova K. S.

ENHANCING INDEPENDENT WORK IN POSTGRADUATE DENTAL EDUCATION

Poltava State Medical University (Poltava, Ukraine)

t.polishchuk@pdmu.edu.ua

The article explores the role of independent work as a critical component of the educational process in higher education institutions. One of the key benefits of intensifying independent work, particularly during the full-scale invasion by the aggressor country, is that it fosters the abilities of intern doctors and course attendees in self-development, the creative application of acquired knowledge, and adaptation to their professional roles in the current context.

The core principle of organizing independent work for intern doctors is a comprehensive approach aimed at developing skills to replicate creative activities in various settings, including the classroom, out-of-class interactions with educators through distance learning, consultations, and home preparation. The main traditional forms of independent work include preparation for seminars and practical classes, tests, and exams, writing essays, solving case

studies and situational tasks, conducting simulations or business games, and participating in research. Independent work encompasses a wide range of activities that promote independent critical thinking, cognitive development, and creative engagement for future professionals.

There are two types of independent work in the educational process: classroom and out-of-class ones. Classroom work takes place in the classroom under the direct guidance of the educator and follows specific instructions, while out-of-class work is completed outside the classroom by future professionals without the educators' direct involvement, though still under their guidance.

The goal of independent work for intern doctors and course attendees is to engage meaningfully and independently with educational materials, followed by the work with scientific information that lays the foundation for self-organization, self-education, and fosters the ability to lifelong professional development.

Key words: independent work, intern dental doctors, course attendees, higher education, fostering creative personality.

Introduction.

In the wake of the global pandemic and full-scale invasion by the aggressor country, higher education is now facing the critical challenge of enhancing the quality of professional training for future healthcare professionals under conditions of partial or full blockade. Graduates of higher education institutions, and, then, future intern doctors must not only acquire knowledge in their specialized fields and master the skills, abilities, and research methods relevant to their programs, but also develop the capacity for acquiring the latest scientific information, independent learning, self-education, and ongoing professional growth [1].

In this context, independent work is increasingly pivotal in the learning process. The challenges of enhancing the effectiveness of independent learning, along with methods for its organization and tools for achieving greater educational outcomes, are subjects of much dispute [2, 3].

The aim of the study.

To identify the most effective methods for enhancing independent work among intern doctors and course attendees that can currently be applied in the training of future dentists during their study of pediatric dentistry.

Main part.

The primary objective of higher education is to cultivate professional creative individuals capable of self-development, self-education, and innovation. Independent work is a fundamental component of the educational process for both medical interns and post-graduate course attendees. Every novice specialist, regardless of their profession or the nature of their work, must acquire foundational knowledge, essential professional skills, and competencies in their field, gain experience in creative and research activities to solve emerging challenges as well as experience in social and evaluative tasks. These aspects of education are fostered through independent work, which allows for the maximum individualization of each intern's or attendee's activity, serving as a means to enhance their creative potential.

The key principle in organizing independent work for intern doctors is a comprehensive approach that fosters the ability to reproduce creative activities in the classroom, during extracurricular interactions with educators through distance learning, at consultations, and during home preparation. The main traditional forms of independent work include preparation for seminars and practical classes, tests and exams, writing essays, solving case studies and situational tasks, engaging in business simulations, and participating in research. Independent work encompasses all types of activities that promote

independent thinking, learning, and creative engagement for future professionals [2, 3].

In a broad sense, independent activity encompasses all voluntary and self-directed activities that intern doctors and course attendees perform both at the clinical base and beyond, whether in contact with the supervising doctor or in their absence. In the classroom, it can include educational and creative activities during lectures, practical classes, and seminars; outside the classroom, it involves consultations, creative endeavors, skill improvement, and independent work at the clinical site, library, home, dormitory, or at the clinical department. Although there is sufficient time for independent work in the educational process, the challenge lies in using that time effectively.

Therefore, the goal of independent work for intern doctors and course attendees is to engage meaningfully and independently with educational materials, followed by the work with scientific information: this lays the foundation for self-organization, self-education, and fosters the ability to lifelong professional development.

There are two types of independent work in the educational process: supervised classroom and out-of-class ones. Classroom work takes place in the classroom under the direct guidance of the educator and follows specific instructions, while out-of-class work is completed outside the classroom by future professionals without the educators' direct involvement, though still under their guidance.

The content of both classroom and out-of-class independent work for trainees and intern doctors is defined by the learning objectives outlined in the discipline's curriculum. Independent work allows intern doctors and course attendees to acquire knowledge through the study of various texts (e.g., textbooks, primary sources, supplementary literature, methodological materials, etc.). Additionally, it helps them develop skills such as outlining texts, creating structural diagrams of the text, taking detailed notes, and analyzing text excerpts.

During their training, interns and course attendees use computer equipment and the Internet to consolidate and organize their knowledge while independently studying lecture materials and methodological resources. They also have the opportunity to work independently with textbooks, primary sources, supplementary literature, and video recordings of lectures, as well as create tables to systematize the material. They can also prepare answers to questions from the group leader and develop multimedia presentations and reports for seminars (conferences, round tables, etc.) in both online and offline formats.

Independent work can be undertaken individually or in groups of intern doctors, depending on the purpose, scope, specific topic, complexity level, and the level of training of the future doctors. The results of independent work are assessed during the time allocated for compulsory specialty classes or out-of-class activities and may take written, oral, or mixed forms.

Each intern and course attendee starts preparing for each practical and seminar class by reviewing the lesson plan and lesson summary available on the department's website or in printed methodological guidelines that outline the content of proposed topic. Careful reading of the lesson plan is supported by studying relevant lecture material followed by consulting the recommended mandatory and supplementary literature on the subject. Interns and course attendees then independently select a seminar topic based on their preferences and prepare a corresponding presentation. If the course program includes practical assignments, these must be completed according to the provided instructions [4, 5].

Through this process, intern doctors and course attendees develop the ability to answer theoretical questions during presentations, engage in group discussions on the topic, and complete practical tasks and tests accurately.

Depending on the content of the seminar and the time allocated for each topic, a seminar session may consist of the following parts: discussion of theoretical issues defined by the discipline program; a report or presentation on the topic of the seminar; discussion of reports; practical tasks and analysis of the results obtained or discussion of the completed practical tasks in accordance with the program; discussion of the results of the seminar session.

The first part of the seminar (discussion of theoretical issues) involves a group-wide dialogue, during which the teacher randomly checks the theoretical knowledge of interns and course attendees. This section typically lasts about 15 minutes.

The second part includes a report accompanied by a presentation, designed to further clarify ideas on one of the seminar topics. This section takes approximately 20-25 minutes.

The presentation is followed by a discussion. At this stage, the speakers are invited to answer clarifying questions, fostering interaction. This should take 15-20 minutes.

If practical tasks are included in the program for a particular topic, the educator outlines their content, allocates time for their completion, and reviews the results. If the practical tasks are assigned as homework, their completion is checked during the seminar, either orally or in writing. This part of the seminar lasts an additional 15–20 minutes.

The seminar concludes with a brief summary of the outcomes, during which interns and course attendees receive grades along with a clear explanation of their performance. The seminar wraps up in approximately five minutes.

In the process of preparing for the seminar, interns and attendees should pay special attention to the independent study of the recommended pedagogical, methodological, and scientific literature. Independent work with textbooks, manuals, research articles, reference materials, general literature, periodicals, and online

sources is the most effective way to acquire knowledge. This approach not only enhances information retention but also fosters deeper learning and shapes future professionals' perspectives on specific issues. Mastering the literature and visualizing the knowledge gained are among the most effective strategies for independent study.

Additional reading of the latest literature, abstracts, and articles recommended by educators for each of the topics of seminars or practical classes will help intern doctors and course attendees to better understand the issues related to the topic as well as will enable them to express their individuality during presentations at these classes and showcase a diverse range of opinions on the topics being explored.

An essential component of independent work is preparing presentations for seminars and presenting research papers. To create a presentation, such software as PowerPoint, MS Word, Acrobat Reader, LaTeX, or the Beamer package, with Microsoft PowerPoint being the most user-friendly option, can be used. The first step in preparing a presentation is gathering and processing information on the selected topic.

The process of creating a presentation involves the following steps: 1) to clearly define the purpose of the presentation in order to motivate, persuade, and engage the audience; 2) to select the content for the presentation and build a logical structure for the presentation; 3) to establish the logical flow and objectives of the material; 4) to identify the key points of the text and emphasize them in the presentation; 5) to choose appropriate types of visualizations (e.g., images) for the slides, aligned with the objectives; 6) to design the slides by determining number, placement, color, and size of both images and text.

Visual elements are essential tools for creating effective presentations, helping intern doctors recognize the importance of both verbal and non-verbal components (e.g., visuals, typography, layout) in scientific discourse and understand how meaning is constructed through the integration of text and imagery [6]. Types of visualizations include illustrations, images, charts, and tables, which also serve as impactful rhetoric devices. Illustrations represent visual sequences of reality, while images serve as metaphors aimed at evoking emotions, shaping attitudes, and influencing the audience. Well-crafted and strategically used images can leave a lasting impression. Diagrams visualize quantitative and qualitative relationships, helping to present data compellingly and activate both spatial and logical thinking. Tables offer a clear, concrete, and precise representation of data, primarily used to structure information, making it easier for the audience to comprehend.

The staff of Department of Pediatric Dentistry offers practical advice for interns and attendees on preparing presentations: it is recommended to prepare printed materials, slides, and handouts separately; slides should serve as a visual aid, minimizing text and focusing on meaningful images to keep the presentation clear and straightforward; the textual content, whether spoken or read, should include arguments, facts, evidence, and emotional engagement. The recommended number of slides is 17-22 for each hour of presentation.

When preparing a presentation, it is essential to include basic information such as the topic, the speaker's

surname and initials, a plan of the presentation, a list of references, and brief conclusions.

Handouts should provide the same depth and coverage as the live presentation, as attendees are more likely to trust and remember what they can take home, rather than relying solely on images, spoken words, or slides, which may be easily forgotten.

It is advisable to distribute handouts at the end of the presentation. These materials should differ from the slides, offering more detailed and comprehensive information to provide additional value to the audience.

The topic of the report must be agreed upon with the educator and should align with the class theme. The materials used in the report must meet scientific and methodological standards and be clearly presented. It is important to adhere to the guidelines outlined in the assignment. While illustrations should be used to support the content, they should not be excessive.

Presenting the report fosters skills in summarizing information, drawing conclusions, navigating the material, making public speech, keeping up discussion, and responding to additional questions from the audience.

The course attendees should be able to convey new information, effectively use technical tools, navigate the broader seminar topic, engage in discussions, and answer questions promptly. They must adhere to the allocated time (no more than 10 minutes) and carefully plan the report's structure. Seminars conducted by the Department are organized to include presentations prepared by intern doctors and course attendees, mandatory discussions, and thorough debates on the seminar topic.

Conclusions.

It is essential for future dental doctors to not only understand and absorb information but also to develop the ability to deepen, update, and creatively apply it throughout their studies. All forms of independent work should also go beyond educational objectives and focus on fostering personal growth and self-improvement, while preparing intern doctors and course attendees for their future professional careers. This approach in individual work helps them navigate complex personal and professional challenges, equipping them for independent practice in their field.

DOI 10.29254/2077-4214-2024-3-174-235-242

УДК 378.6:616.31.046-021.68:37-091.322-042.65

Шешукова О. В., Поліщук Т. В., Максименко А. І., Костенко В. Г., Мосієнко А. С., Труфанова В. П., Казакова К. С.

АКТУАЛІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ ОСВІТИ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА

Полтавський державний медичний університет (м. Полтава, Україна)

t.polishchuk@pdmu.edu.ua

У статті розглянуто особливості самостійної роботи як складової освітнього процесу у вищих навчальних закладах. Перевагою активізації самостійної роботи під час повномасштабного вторгнення країною агресора є те, що вона дає можливість інтернам та слухачам розвивати свою здатність до саморозвитку, творчого застосування набутих знань та адаптації до професійної діяльності на сучасному етапі.

Основним принципом організації самостійної діяльності інтернів є комплексний підхід, спрямований на розвиток навичок відтворення творчої діяльності в аудиторії, у позааудиторному контакті з викладачами під час дистанційного навчання, на консультаціях та під час домашньої підготовки. Основними традиційними формами самостійної роботи є підготовка до семінарських та практичних занять, заліків та іспитів, написання есе, вирішення кейсів та ситуаційних завдань, проведення ділових ігор та участь у наукових дослідженнях. До самостійної роботи відносять усі види діяльності, які створюють умови для самостійного мислення, пізнання та творчої активності майбутніх фахівців.

У навчальному процесі розрізняють два види самостійної роботи. Аудиторна робота, яка виконується в аудиторії під безпосереднім керівництвом викладача і відповідно до його вказівок, і позааудиторна робота, яка виконується майбутніми фахівцями під керівництвом викладача і без його безпосередньої участі.

Метою самостійної роботи слухачів і лікарів-інтернів є осмислена і самостійна робота спочатку з навчальними матеріалами, а потім з науковою інформацією, що закладає основи для подальшої самоорганізації та самоосвіти і прищеплює здатність до постійного вдосконалення своїх професійних якостей.

Ключові слова: самостійна робота, лікарі-інтерни, слухачі, вища школа, формування творчої особистості.

Вступ.

Одним із найважливіших викликів, що стоять перед вищою освітою сьогодні, після глобальної пандемії та повномасштабного вторгнення країни агресора, є підвищення якості підготовки майбутніх фахівців в умовах часткової або повної блокади. Випускники закладів вищої освіти, а в майбутньому лікарі-інтер-

ни, повинні не лише засвоїти знання у спеціалізованих галузях своїх програм та оволодіти навичками, вміннями і методами дослідження для використання цих знань, а й бути здатними самостійно здобувати нову наукову інформацію, самоосвічуватися та розвиватися [1].

У цьому контексті самостійна діяльність у навчальному процесі набуває все більшого значення. Активно обговорюються проблеми підвищення ефективності самостійного навчання, методи його організації та засоби досягнення більшої освітньої результативності в навчальному процесі [2, 3].

Мета дослідження.

Визначити оптимальні методи актуалізації самостійної роботи лікарів-інтернів та слухачів, які на сучасному етапі можуть бути застосовані при підготовці майбутнього стоматолога під час вивчення розділу дитячої стоматології.

Основна частина.

Основним завданням вищої освіти є формування професійної творчої особистості, здатної до саморозвитку, самоосвіти та інновацій. Самостійна діяльність інтерна чи слухача є одним з найважливіших елементів навчального процесу. Кожен новий фахівець, незалежно від його професії та характеру його роботи, повинен володіти базовими знаннями, основними професійними навичками та компетенціями у своїй галузі, досвідом творчої та дослідницької діяльності для вирішення нових проблем, а також досвідом соціально-оціночної діяльності. Всі ці складові освітнього процесу формуються під час самостійної роботи з максимальною індивідуалізацією діяльності кожного лікаря-інтерна чи слухача і можуть розглядатися, як засіб вдосконалення творчої особистості.

Основним принципом організації самостійної діяльності інтернів є комплексний підхід, спрямований на розвиток навичок відтворення творчої діяльності в аудиторії, у позааудиторному контакті з викладачами під час дистанційного навчання, на консультаціях та під час домашньої підготовки. Основними традиційними формами самостійної роботи є підготовка до семінарських та практичних занять, заліків та іспитів, написання есе, вирішення кейсів та ситуаційних завдань, проведення ділових ігор та участь у наукових дослідженнях. До самостійної роботи відносять усі види діяльності, які створюють умови для самостійного мислення, пізнання та творчої активності майбутніх фахівців [2, 3].

У широкому розумінні самостійна діяльність – це вся добровільно-самостійна діяльність, яку інтерни та слухачі здійснюють на клінічній базі та за її межами, у контакті з лікарем-керівником або за його відсутності. В аудиторії це може бути навчальна і творча діяльність на лекціях, практичних і семінарських заняттях; поза аудиторію – консультації, творча діяльність, відпрацювання навичок і самостійна робота на клінічній базі; в бібліотеці, вдома, в гуртожитку і в клінічному відділенні. Таким чином, часу для самостійної роботи в навчальному процесі достатньо, але питання полягає в тому, як цей час ефективно використати.

Саме тому метою самостійної роботи слухачів і лікарів-інтернів є осмислена і самостійна робота спочатку з навчальними матеріалами, а потім з науковою інформацією, що закладає основи для подальшої самоорганізації та самоосвіти і прищеплює здатність до постійного вдосконалення своїх професійних якостей.

У навчальному процесі розрізняють два види самостійної роботи. Аудиторна робота, яка виконується в аудиторії під безпосереднім керівництвом викла-

дача і відповідно до його вказівок, і позааудиторна робота, яка виконується майбутніми фахівцями під керівництвом викладача і без його безпосередньої участі.

Зміст аудиторної та позааудиторної самостійної роботи слухачів та інтернів визначається відповідно до видів рекомендованих навчальних цілей, викладених у програмі навчальної дисципліни. Самостійна робота допомагає слухачам та інтернам, по-перше, здобувати знання під час опрацювання текстів (підручників, першоджерел, додаткової літератури, методичних розробок тощо). По-друге, вони можуть розробити план тексту, скласти схему структури тексту, зробити нотатки до тексту або опрацювати уривки з тексту.

У період навчання слухачі та лікарі-інтерни використовують комп'ютерну техніку та Інтернет для закріплення та систематизації знань під час самостійного опрацювання лекційного матеріалу та методичних розробок. Вони також мають можливість самостійно опрацьовувати матеріал підручників, першоджерел, додаткової літератури та відеозаписів лекцій, створювати таблиці для систематизації матеріалу. Вони можуть готувати відповіді на запитання керівника групи та створювати мультимедійні презентації та доповіді для семінарів (конференцій, круглих столів тощо) в онлайн та офлайн форматах.

Самостійна робота може виконуватися окремими лікарями або групами лікарів-інтернів, залежно від мети, обсягу, конкретної теми самостійної роботи, рівня складності та рівня підготовки майбутнього лікаря. Оцінювання результатів самостійної роботи здійснюється в межах часу, відведеного на обов'язкові заняття за фахом та для позааудиторної самостійної роботи інтерна і може бути в письмовій, усній або змішаній формах.

Кожен інтерн та слухач починає підготовку до кожного практичного та семінарського заняття з ознайомлення з планом заняття та його коротким змістом на сайті кафедри або у роздрукованій методичній розробці, що відображає зміст запропонованої теми. Уважне ознайомлення з планом заняття базуватиметься на вивченні поточного лекційного матеріалу з подальшим опрацюванням рекомендованої обов'язкової та додаткової літератури за темою. Виходячи з власних уподобань, інтерни та слухачі самостійно обирають тему для доповіді на семінарському занятті та готують презентацію до неї. Якщо програмою курсу передбачено практичне завдання, його необхідно виконати відповідно до наданих інструкцій [4,5].

В результаті цієї роботи слухачі та інтерни вчаться вільно відповідати на теоретичні питання семінару під час презентацій, брати участь у групових дискусіях з досліджуваної теми та безпомилково виконувати практичні завдання і тести.

Залежно від змісту семінару та часу, відведеного на кожну тему, семінарське заняття може складатися з таких частин: обговорення теоретичних питань, визначених програмою дисципліни; доповідь або презентація за темою семінару; обговорення доповідей; виконання практичних завдань та аналіз отриманих результатів або обговорення виконаних практичних завдань відповідно до програми; обговорення результатів семінарського заняття.

Перша частина (обговорення теоретичних питань) проходить у формі фронтального діалогу з усією групою і включає вибірково перевірку викладачем теоретичних знань інтернів та слухачів. Триває приблизно 15 хвилин.

Друга частина включає доповідь із презентацією для подальшого уточнення уявлень щодо одного із питань семінару. Тривалість – приблизно 20-25 хвилин.

Після презентації відбувається обговорення. На цьому етапі семінару доповідачем доцільно ставити уточнюючі запитання. На це відводиться 15-20 хвилин.

Якщо програма передбачає виконання практичних завдань у межах певної теми, викладач визначає їхній зміст, дає час на виконання та обговорює результати. Якщо практичні завдання потрібно виконати вдома, викладач перевіряє їх виконання (усно або письмово) під час семінару. На це відводиться ще 15-20 хвилин.

Семінарське заняття завершується підбиттям підсумків. Лікарям-інтернам та курсантам виставляються оцінки і, що важливо, дається чітке обґрунтування якості їхньої роботи. Орієнтовна тривалість заняття – п'ять хвилин.

У процесі підготовки до семінарського заняття особливу увагу слухачам слід приділити самостійному опрацюванню рекомендованої педагогічної, методичної та наукової літератури. Самостійна робота з використанням підручників, навчальних посібників, наукової літератури, довідників, загальної літератури, періодичних видань та Інтернет-джерел, статистичних даних є найбільш ефективним способом здобуття знань, значно активізує процес засвоєння інформації, сприяє більш глибокому її засвоєнню та формує ставлення майбутніх фахівців до певної проблеми. Найбільш ефективними способами здобуття знань під час самостійної роботи є опанування літератури та візуалізація отриманих знань.

Додаткове читання сучасної літератури, рефератів і статей, рекомендованих викладачами по кожній з тем семінарських і практичних занять, дозволить слухачам глибше зрозуміти питання, пов'язані з темою, продемонструвати свою індивідуальність в ході виступів на цих заняттях і виявити широкий спектр думок з питань, що вивчаються.

Важливою складовою самостійної роботи є підготування презентації до семінарських занять, а також презентація наукової роботи. Для підготовки презентації використовуються програми PowerPoint, MS Word, Acrobat Reader, LaTeX, пакету beamer. Найпростішою програмою для створення презентації є Microsoft PowerPoint. Щоб підготувати презентацію, спочатку потрібно зібрати та обробити інформацію за обраною темою.

Підготовка презентації передбачає наступні етапи: 1) чітко сформулювати мету презентації, щоб мотивувати, переконати та заразити ідеями аудиторію; 2) відібрати зміст презентації та побудувати логічний ланцюжок презентації; 3) визначити логіку та мету викладу матеріалу; 4) визначити ключовий момент змісту тексту із його виділенням у презентації; 5) визначити тип візуалізації (зображень), які будуть відображатися на слайдах відповідно до технічного завдання 6) вибрати дизайн і форму слайдів (кіль-

кість, розташування, колір і розмір зображень і тексту)

Візуальні елементи є важливим інструментом для створення ефективних презентацій, які допомагають лікарям-інтернам усвідомити важливість як вербальної, так і візуальної комунікації в науковому дискурсі. Завдяки візуальним зображенням, типографіці та макету слайда, інтерни вчаться ефективно передавати інформацію та краще розуміти, як конструюється зміст через поєднання тексту та зображень [6]. Типи візуалізації включають ілюстрації, зображення, діаграми та таблиці, які також слугують дієвими риторичними засобами. Ілюстрації – це зображення візуальних послідовностей реальності. Образи, на відміну від ілюстрацій, є метафорами. Їхнє призначення – викликати емоцію, сформувати ставлення до неї та вплинути на аудиторію. За допомогою вдало розроблених і поданих зображень інформація може залишатися в пам'яті людей надовго. Діаграми – це візуалізація кількісних та якісних зв'язків. Вони використовуються для переконливого представлення даних та активізації просторового мислення на додаток до логічного. Таблиця – це конкретне, візуальне і точне представлення даних. Їх основна мета – структурувати інформацію, що може полегшити її розуміння аудиторією.

Співробітники кафедри дитячої стоматології підготували практичні поради щодо підготовки презентацій для лікарів-інтернів та слухачів: окремо підготувати друкований матеріал + слайди + роздатковий матеріал; слайди – візуальна подача інформації, мінімізуйте текст і максимально використовуйте семантично навантажені зображення, щоб зробити презентацію зрозумілою і простою; текстове наповнення презентацій – усне або декламоване, повинно містити аргументи, факти, докази та емоції; рекомендована кількість слайдів – 17-22 на кожну годину презентації.

Основна інформація для презентацій: тема, прізвище та ініціали доповідача; план; список використаної літератури; короткі висновки.

Роздаткові матеріали, які мають забезпечувати таку ж глибину та охоплення, як і жива презентація. Слухачі більше довіряють тому, що вони можуть забрати додому, ніж зображенням, словам чи слайдам, які можуть забути.

Важливо роздати роздаткові матеріали наприкінці презентації. Роздаткові матеріали повинні відрізнятися від слайдів і бути більш інформативними.

Тема доповіді має бути узгоджена з викладачем і відповідати темі заняття. Матеріал, використаний при написанні доповіді, повинен відповідати науково-методичним вимогам і бути чітко викладений у доповіді. Необхідно дотримуватися правил, зазначених при отриманні завдання. Ілюстрації повинні бути достатніми, але не надмірними.

Презентація доповіді розвиває вміння узагальнювати та робити висновки з матеріалу, орієнтуватися в матеріалі, відповідати на додаткові запитання аудиторії, вести публічний виступ та дискусію. Слухач повинен вміти доносити нову інформацію, користуватися технічними засобами, орієнтуватися в загальній темі семінару, швидко обговорювати та відповідати на запитання, суворо дотримуватися відведеного часу (не більше 10 хвилин), продумувати структуру

доповіді. Семінари, що проводяться кафедрою, організовуються шляхом використання презентацій, підготовлених інтернами та слухачами, обов'язкових дискусій та широких обговорень теми семінару.

Висновки.

Тому для майбутніх стоматологів важливо не лише зрозуміти та засвоїти інформацію, але й навчитися поглиблювати, оновлювати та творчо засвоювати її під

час навчання. Усі форми та види самостійної роботи повинні, окрім освітніх завдань, вирішувати питання особистісного саморозвитку та самовдосконалення, готувати слухачів до майбутньої професійної діяльності. Така робота допомагає слухачам знаходити вихід зі складних особистих і професійних ситуацій та готує їх до самостійної практичної діяльності.

References / Література

1. Polishchuk TV, Trufanova VP, Padalka AI, Kazakova KS, Popelo YuV. Dystantsiyna osvita likariv-stomatolohiv na pislyadyplomnomu etapi. Materialy navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastyu Osnovni napryamky udoskonalennya pidhotovky medychnykh kadrov u suchasnykh umovakh; 2015; Poltava. Poltava: VDNZU «Ukrayins'ka medychna stomatolohichna akademiya»; 2015. s. 196-7. [in Ukrainian].
2. Sheshukova OV, Padalka AI, Trufanova VP, Polishchuk TV, Kazakova KS. Innovatsiyni v orhanizatsiyni samostiynoyi roboty likariv-interniv na kafedri dytyachoyi stomatolohiyni fakul'tetu pislyadyplomnoyi osvity. Materialy navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastyu Innovatsiyni tekhnolohiyni v orhanizatsiyni samostiynoyi roboty studentiv medychnykh osvitnikh zakladiv; 2017 Ber 23; Poltava. Poltava: VDNZU «Ukrayins'ka medychna stomatolohichna akademiya»; 2017. s. 188-9. [in Ukrainian].
3. Sheshukova OV, Padalka AI, Trufanova VP. Realizatsiyna pryntsyip navchannya likariv-stomatolohiv na pislyadyplomnomu etapi. Materialy navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastyu Suchasni tekhnolohiyni upravlinnya navchal'nym protsesom u vyshchykh medychnykh navchal'nykh zakladakh; 2014; Poltava. Poltava: VDNZU «Ukrayins'ka medychna stomatolohichna akademiya»; 2014. s. 245-7. [in Ukrainian].
4. Trufanova VP, Sheshukova OV, Polishchuk TV, Kazakova KS, Bauman SS, Mosiienko AS. Shliakhy bezperervnoi profesiynoi osvity likaria-stomatoloha na kafedri dytyachoyi stomatolohiyni. Materialy navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastyu Realii, problemy ta perspektyvy vyshchoi medychnoi osvity; 2023 Ber 22-24; Poltava, Ukraina. Poltava: PDMU; 2023. s. 273-4. [in Ukrainian].
5. Sheshukova OV, Polishchuk TV. Samostiynna robota yak odyn iz metodiv bezperervnoho pidvyshchennya profesiynoyi diyal'nosti maybutn'oho likarya-stomatoloha. Materialy IV Mizhnar. nauk.-prakt. konf. Suchasni aspekty modernizatsiyni nauky v Ukraini: stan, problemy, tendentsiyni rozvytku; 2020 Hrud 7; Kyiv, Madryd. Kyiv; Madryd: FOP KANDYBA TP; 2020. s. 195-7. [in Ukrainian].
6. Kostenko VH, Barkovska AD. Visual resources in dentistry commercial advertisement targeting dentists as consumers. Zbirnyk statei VIII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii Aktualni pytannia lnhvistyky, profesiynoi lnhvodydaktyky, psykholohii i pedahohiky vyshchoi shkoly; 2023 Lust 22-24; Poltava. Poltava: PDMU; 2023. p. 194-8. [in Ukrainian].

АКТУАЛІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ ОСВІТИ ЛІКАРІ-СТОМАТОЛОГА

Шешукова О. В., Поліщук Т. В., Максименко А. І., Костенко В. Г., Мосієнко А. С., Труфанова В. П., Казакова К. С.

Резюме. На сьогоднішній день одним із найважливіших завдань, що ставиться перед вищою освітою після глобальної пандемії та повномасштабного вторгнення країни агресора, є підвищення якості підготовки майбутніх лікарів в умовах часткової або повної блокади. Випускники закладів вищої освіти, а в майбутньому лікарі-інтерни, повинні не лише засвоїти знання у спеціалізованих галузях своїх програм та оволодіти навичками, вміннями і методами дослідження для використання цих знань, а й бути здатними самостійно здобувати нову наукову інформацію, самоосвічуватися та розвиватися.

Мета дослідження. Визначити оптимальні методи актуалізації самостійної роботи лікарів-інтернів та слухачів, які на сучасному етапі можуть бути застосовані при підготовці майбутнього стоматолога під час вивчення розділу дитячої стоматології.

Основна частина. У такому випадку самостійна робота під час навчання у закладах вищої освіти набуває все більшого значення. Саме тому викладачами на сьогодні активно обговорюються проблеми підвищення ефективності самостійного навчання, методи його організації та засоби досягнення більшої освітньої результативності в навчальному процесі.

Тому кожен майбутній фахівець, незалежно від його професії та характеру його роботи, повинен володіти базовими знаннями, основними професійними навичками та компетенціями у своїй галузі, досвідом творчої та дослідницької діяльності для вирішення нових проблем.

Під час очного навчального процесу на кафедрі дитячої стоматології Навчального-наукового інституту післядипломної освіти використовують два види самостійної роботи. Аудиторна робота, яка виконується в навчальній кімнаті або клінічному залі під безпосереднім керівництвом викладача і відповідно до його вказівок, і позааудиторна робота, яка виконується майбутніми лікарями під керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Висновки. Таким чином, дуже важливо щоб майбутні лікарі-стоматологи могли зрозуміти та засвоїти інформацію, а також навчилися поглиблювати, оновлювати та творчо засвоювати її під час навчання на післядипломному етапі освіти. Обрані форми та види самостійної роботи для навчання повинні, окрім освітніх завдань, вирішувати питання особистісного саморозвитку та самовдосконалення, готувати слухачів до майбутньої професійної діяльності. Така індивідуальна робота допомагає лікарям-інтернам та слухачам знаходити вихід зі складних особистих і професійних ситуацій, а також підготовлює їх до самостійної практичної діяльності.

Ключові слова: самостійна робота, лікарі-інтерни, слухачі, вища школа, формування творчої особистості.

ENHANCING INDEPENDENT WORK IN POSTGRADUATE DENTAL EDUCATION

Sheshukova O. V., Polishchuk T. V., Maksymenko A. I., Kostenko V. H., Mosiienko A. S., Trufanova V. P., Kazakova K. S.

Abstract. In the wake of the global pandemic and full-scale invasion by the aggressor country, higher education is now facing the critical challenge of enhancing the quality of professional training for future healthcare professionals

under conditions of partial or full blockade. Graduates of higher education institutions, and, then, future intern doctors must not only acquire knowledge in their specialized fields and master the skills, abilities, and research methods relevant to their programs, but also develop the capacity for acquiring the latest scientific information, independent learning, self-education, and ongoing professional growth.

The aim of study is to identify the most effective methods for enhancing independent work among intern doctors and course attendees that can currently be applied in the training of future dentists during their study of pediatric dentistry.

Main part. Independent work is increasingly pivotal in the learning process at educational institutions. Therefore, issues of enhancing the effectiveness of independent learning, along with methods for its organization and tools for achieving greater educational outcomes, are subjects of much dispute.

Every novice specialist, regardless of their profession or the nature of their work, must acquire foundational knowledge, essential professional skills, and competencies in their field, gain experience in creative and research activities to solve emerging challenges.

During the full-time educational process at the Department of Paediatric Dentistry of the Educational and Research Institute of Postgraduate Education, two types of independent work are applied. Classroom work is conducted in the classroom or clinical setting under the direct guidance of the educators and according to their instructions, while out-of-class work is carried out by future doctors under the educators' supervision, but without their direct involvement.

Conclusions. Thus, it is essential for future dental doctors to not only understand and absorb information but also to develop the ability to deepen, update, and creatively apply it throughout their studies. All forms of independent work should also go beyond educational objectives and focus on fostering personal growth and self-improvement, while preparing intern doctors and course attendees for their future professional careers. This approach in individual work helps them navigate complex personal and professional challenges, equipping them for independent practice in their field.

Key words: independent work, intern dental doctors, course attendees, higher education, fostering creative personality.

ORCID and contributionship / ORCID кожного автора та їх внесок до статті:

Sheshukova V. O.: <https://orcid.org/0000-0002-4739-4890>^{ADEF}

Polishchuk T. V.: <https://orcid.org/0000-0003-1114-5830>^{ABD}

Maksymenko A. I.: <https://orcid.org/0000-0002-9791-0873>^B

Kostenko V. H.: <https://orcid.org/0000-0001-9077-2191>^{BD}

Mosiienko A. S.: <https://orcid.org/0000-0003-2129-8304>^B

Trufanova V. P.: <https://orcid.org/0000-0002-7819-0188>^B

Kazakova K. S.: <https://orcid.org/0000-0003-2645-5778>^B

Conflict of interest / Конфлікт інтересів:

The authors declare no conflict of interest. / Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Corresponding author / Адреса для кореспонденції

Polishchuk Tetiana Viktorivna / Поліщук Тетяна Вікторівна

Poltava State Medical University / Полтавський державний медичний університет

Ukraine, 36011, Poltava, 23 Shevchenko str. / Адреса: Україна, 36011, м. Полтава, вул. Шевченка 23

Tel.: +380502165247 / Тел.: +380502165247

E-mail: t.polishchuk@pdmu.edu.ua

A – Work concept and design, B – Data collection and analysis, C – Responsibility for statistical analysis, D – Writing the article, E – Critical review, F – Final approval of the article / A – концепція роботи та дизайн, B – збір та аналіз даних, C – відповідальність за статистичний аналіз, D – написання статті, E – критичний огляд, F – остаточне затвердження статті.

Received 27.03.2024 / Стаття надійшла 27.03.2024 року
Accepted 23.08.2024 / Стаття прийнята до друку 23.08.2024 року